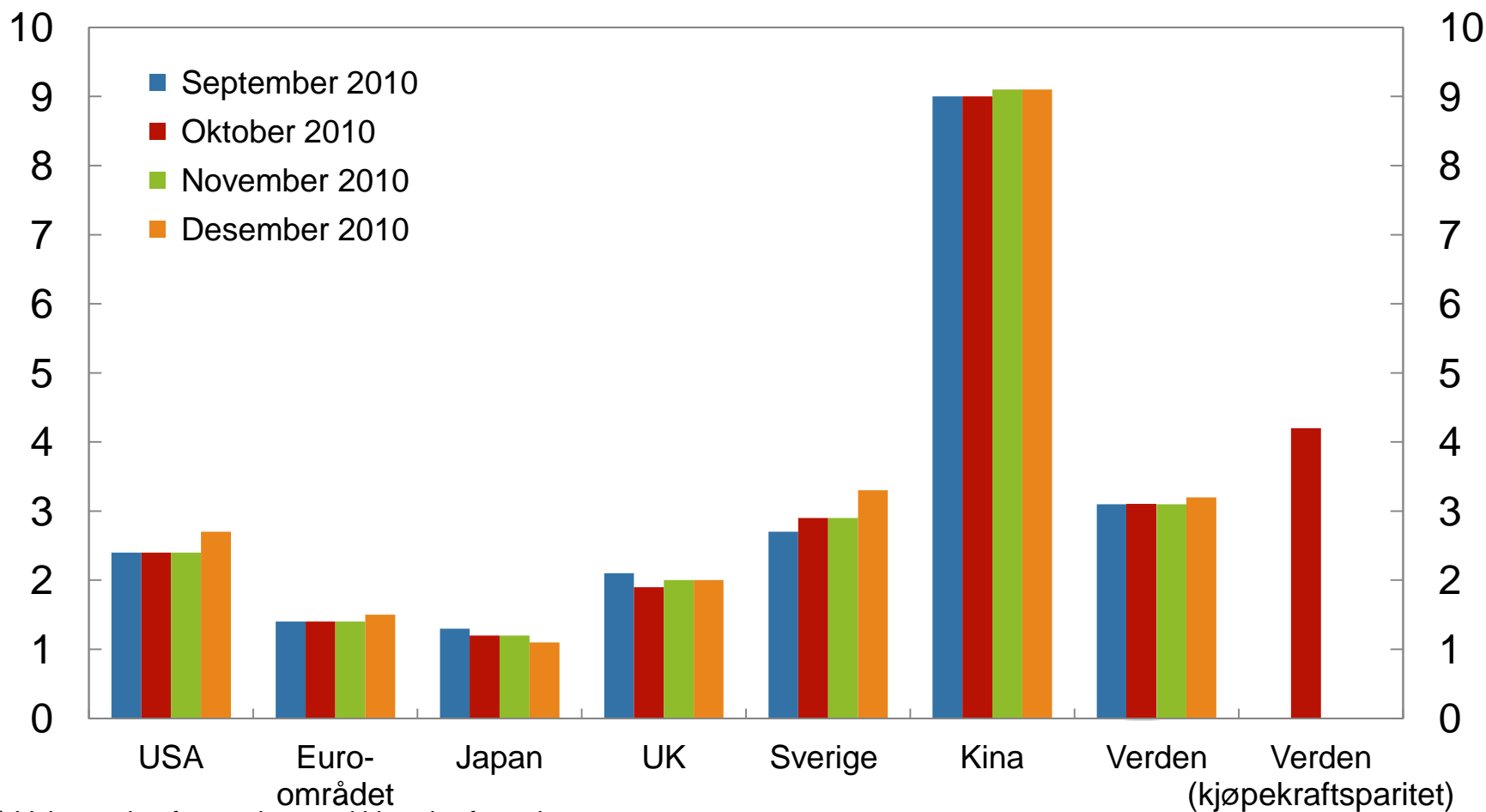

Hovedstyret

15. desember 2010

BNP-anslag for 2011 fra Consensus Forecast

Firekvartalersvekst. Markedspriser og kjøpekraftsparitet¹⁾. Prosent

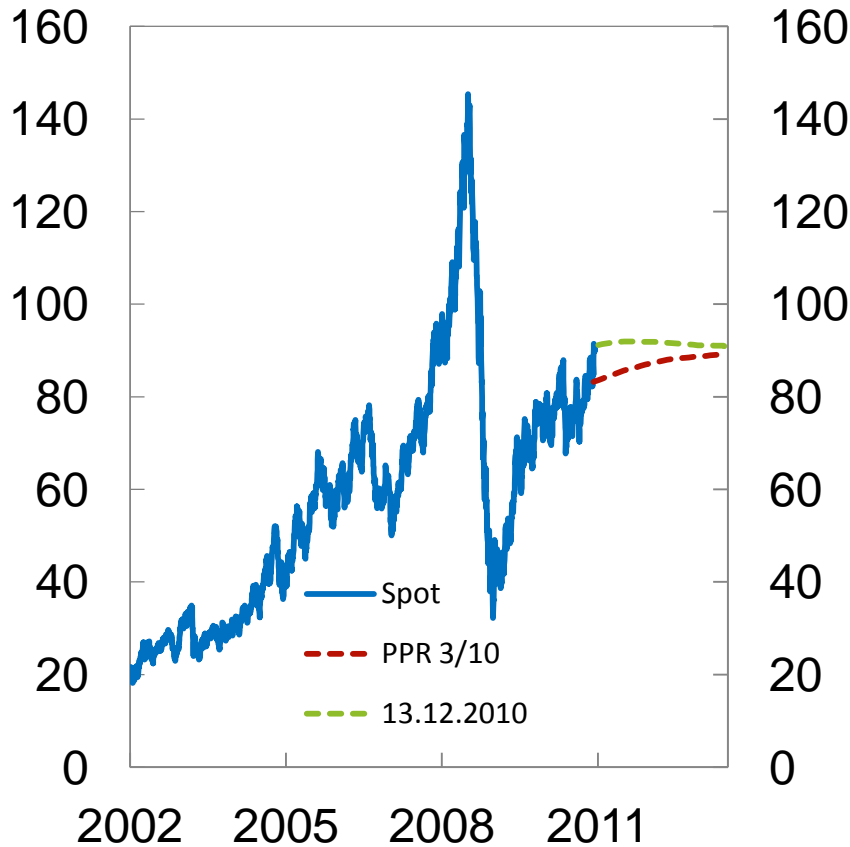

1) Vekstanslag for verden med kjøpekraftsparitet, anslag fra IMF

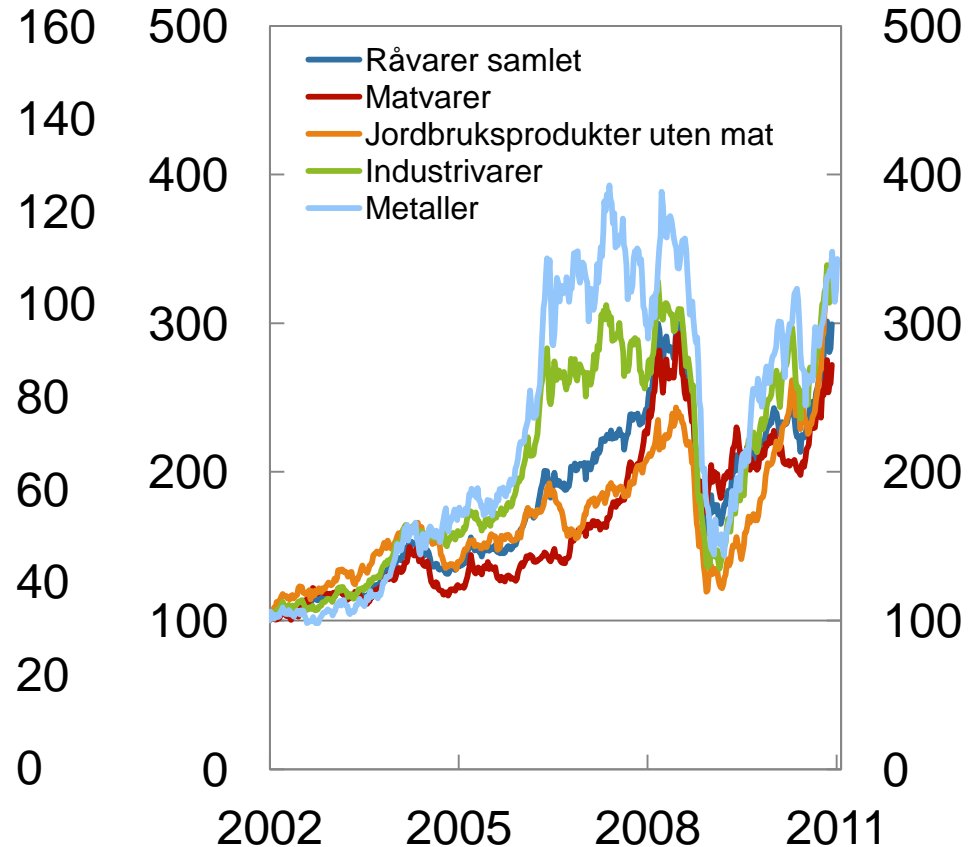
Kilder: Consensus Economics og IMF

Olje- og råvarepriser

Oljepris (Brent Blend). USD/fat.
Dagstall. Jan. 2002 – jul. 2013

The Economist råvareprisindeks. Ukestall.
Uke 1 2002 = 100. Jan. 2002 – des.2010

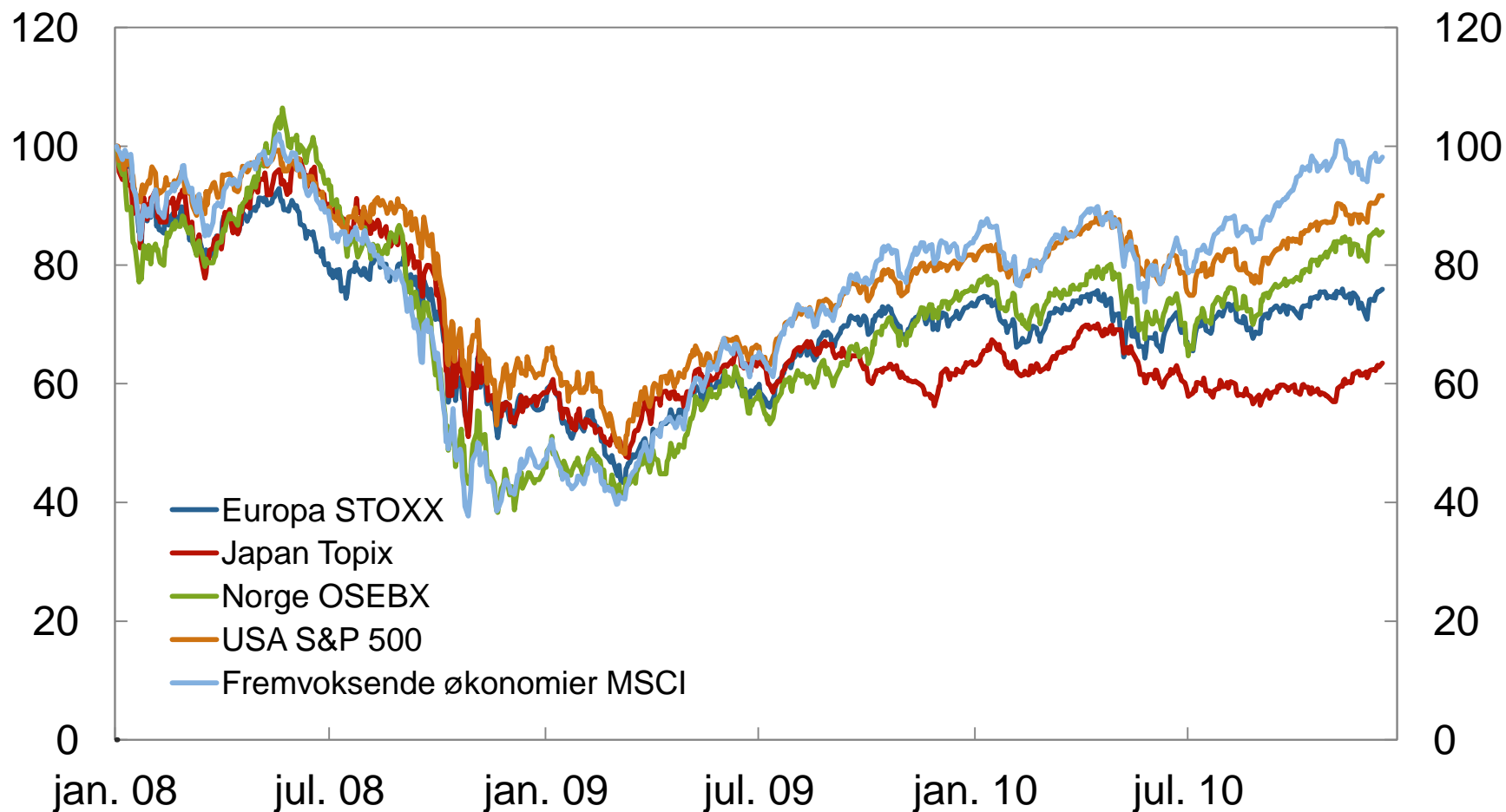

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Internasjonale aksjekurser

Totalavkastning. Indeks. 1. januar 2008 = 100

1. januar 2008 – 13. desember 2010

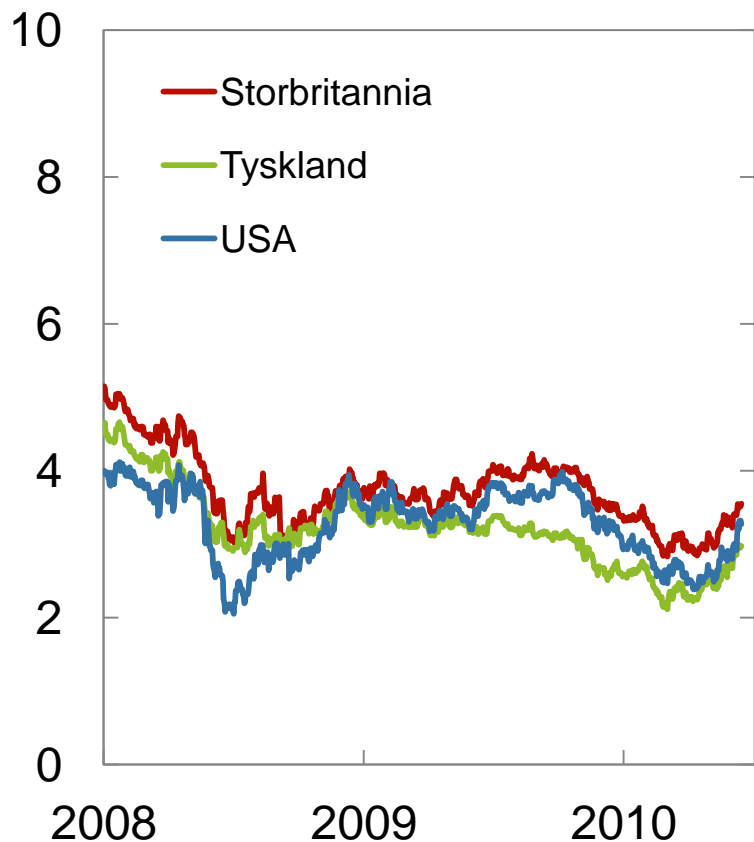

Kilde: Thomson Reuters

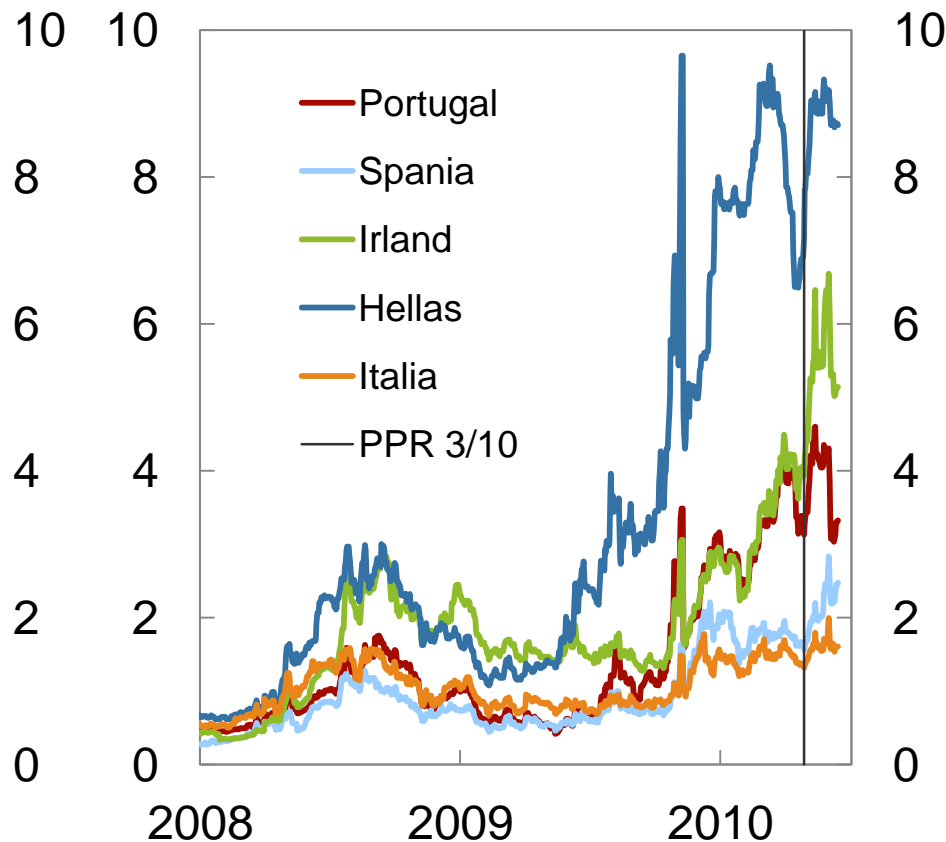
Statspapirer

1. januar 2008 – 13. desember 2010

10-års statspapirer. USA, Storbritannia og Tyskland. Prosent

Differanse mot 10-års tyske statspapirer. Prosent

Kilde: Bloomberg

Budsjettunderskudd, offentlig gjeld, driftsbalanse, bankenes balanser og kostnadsnivå i 2010

I prosent av landets BNP. 2010

	Budsjettbalanse ¹⁾	Statsgjeld ¹⁾	Driftsbalanse	Bankenes balanser 2009	Utvikling i kostnadsnivå ²⁾
Hellas	-9,6	140,2	-10,6	240	119,2
Portugal	-7,3	82,8	-10,7	310	119,6
Spania	-9,3	64,4	-4,8	350	121,7
Italia	-5,0	118,9	-3,2	250	119,8
Irland	-32,3 (-13,2) ³⁾	97,4	-1,1	820	98,8
Belgia	-4,8	98,6	1,7	340	120,5

1) Offentlig sektor som definert i ESA95 (Maastricht): Sentrale, regionale og kommunale myndigheter inngår. Budsjettbalanse er offentlig sektors netto låneopptak. Statsgjeld er nominell verdi av offentlig sektors brutto gjeld ved utgangen av året

2) Lønnskostnader per produsert enhet (LPE), relativt til Tyskland i 2010. Tyskland=100. Indeks. Startår=2000

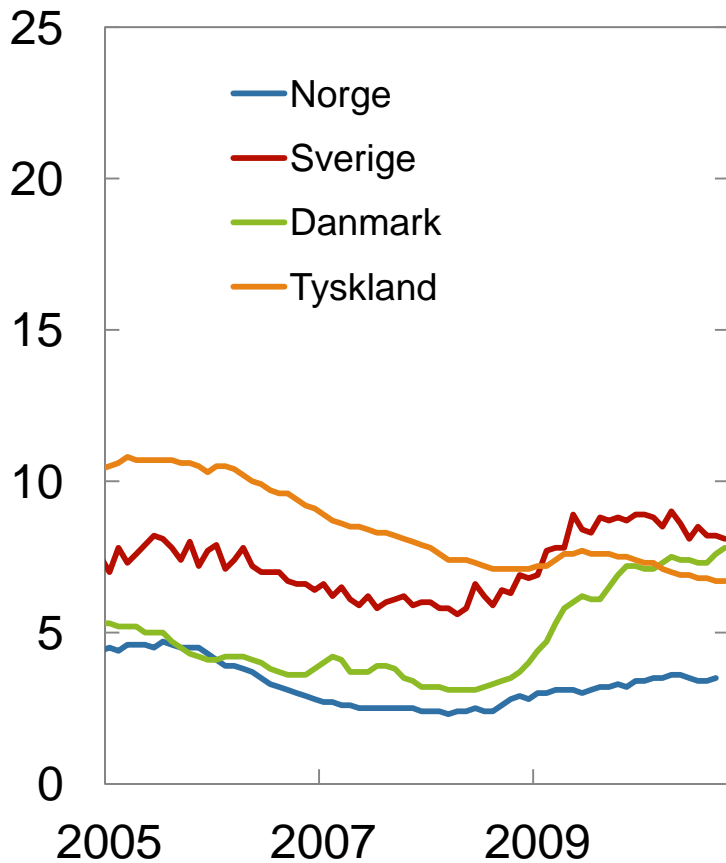
3) Irland eksklusive bankpakke

Kilde: EU-kommisjonen

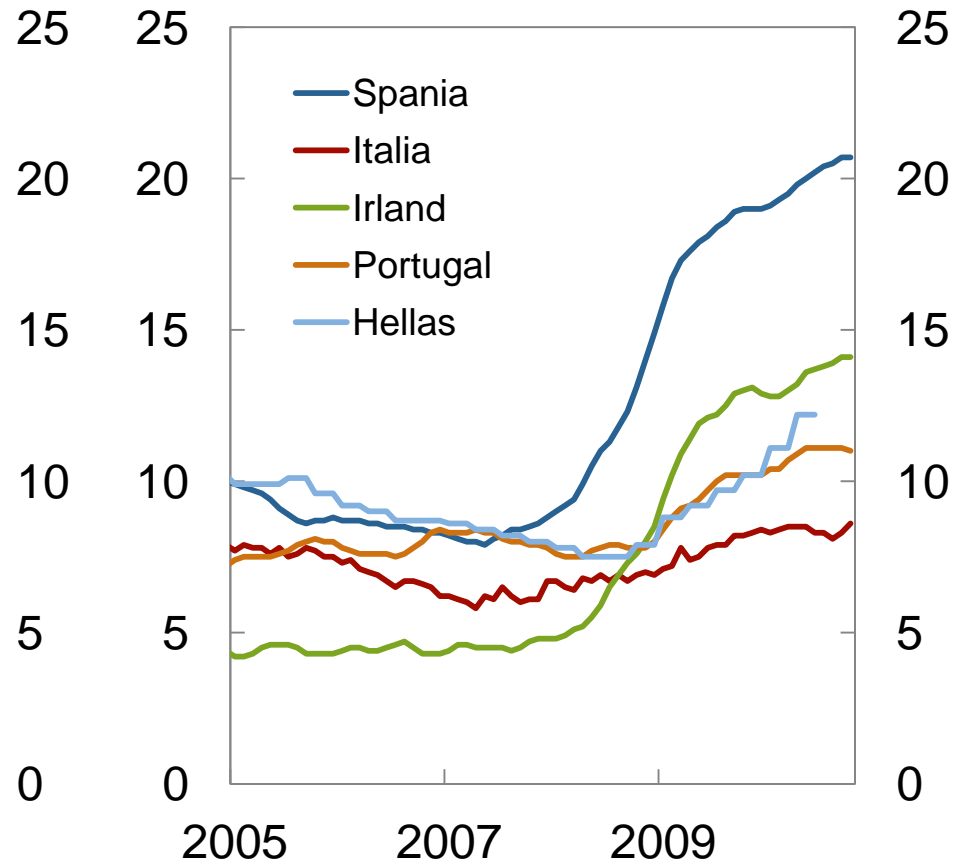
Arbeidsledighet

Prosent. Sesongjustert. Januar 2005 – oktober 2010

Skandinavia og Tyskland

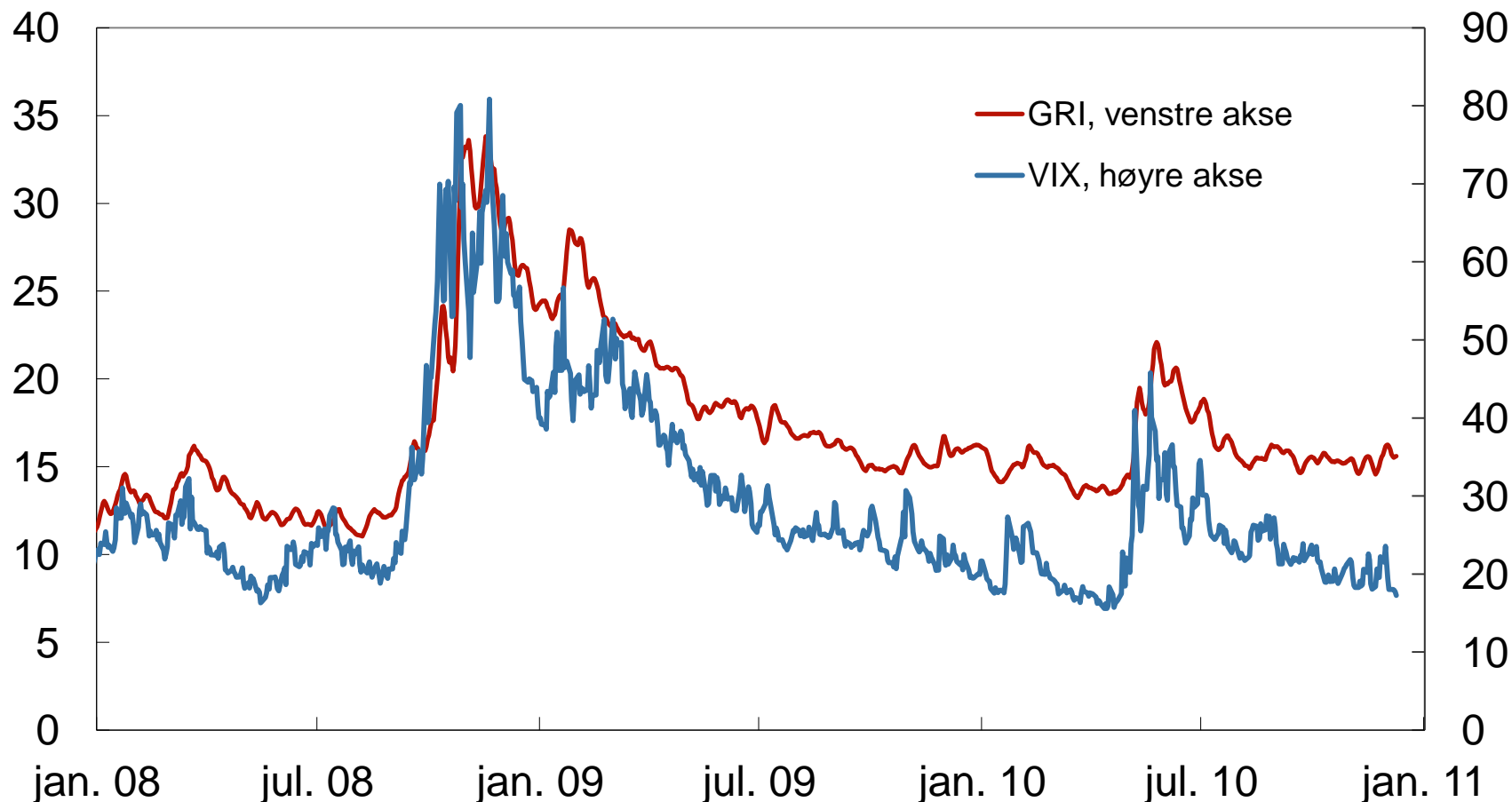
PIIGS-landene

Kilde: Thomson Reuters

Risiko i aksje- og valutamarkedet

VIX¹⁾ og GRI²⁾. Prosent. 1. januar 2008 – 13. desember 2010

1) Mål på forventet volatilitet i aksjekursindeksen S&P 500. En økning indikerer høyere forventet volatilitet i aksjekursene

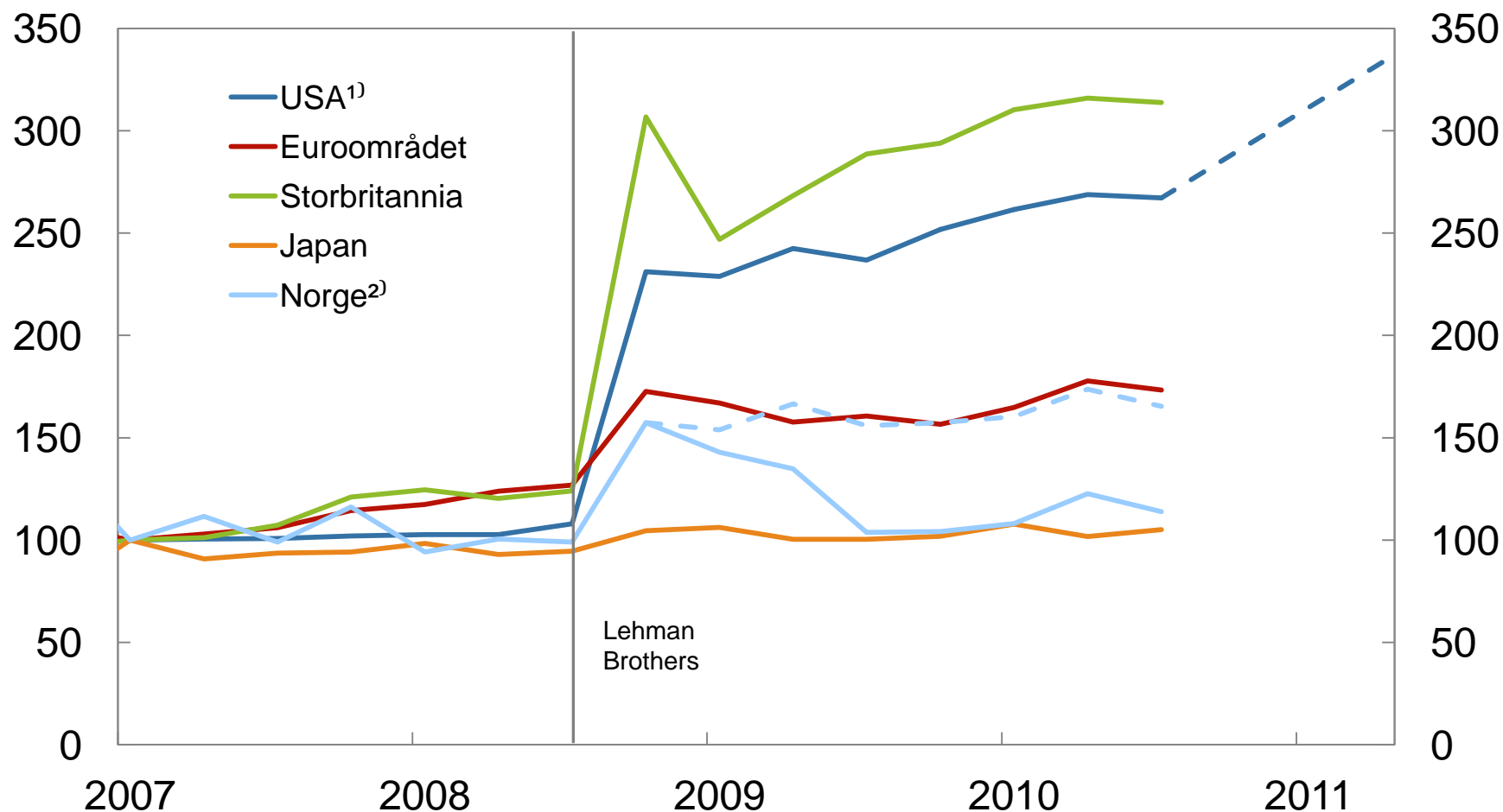
2) GRI gjenspeiler usikkerheten i valutamarkedene ved å veie sammen implisitt volatilitet fra opsjoner på valutakursene mellom amerikanske dollar, euro og japanske yen

Kilder: Bloomberg og Thomson Reuters

Sentralbankers balanser

Indeks. 1. kvartal 2007 = 100. 1. kvartal 2007 – 3. kvartal 2010

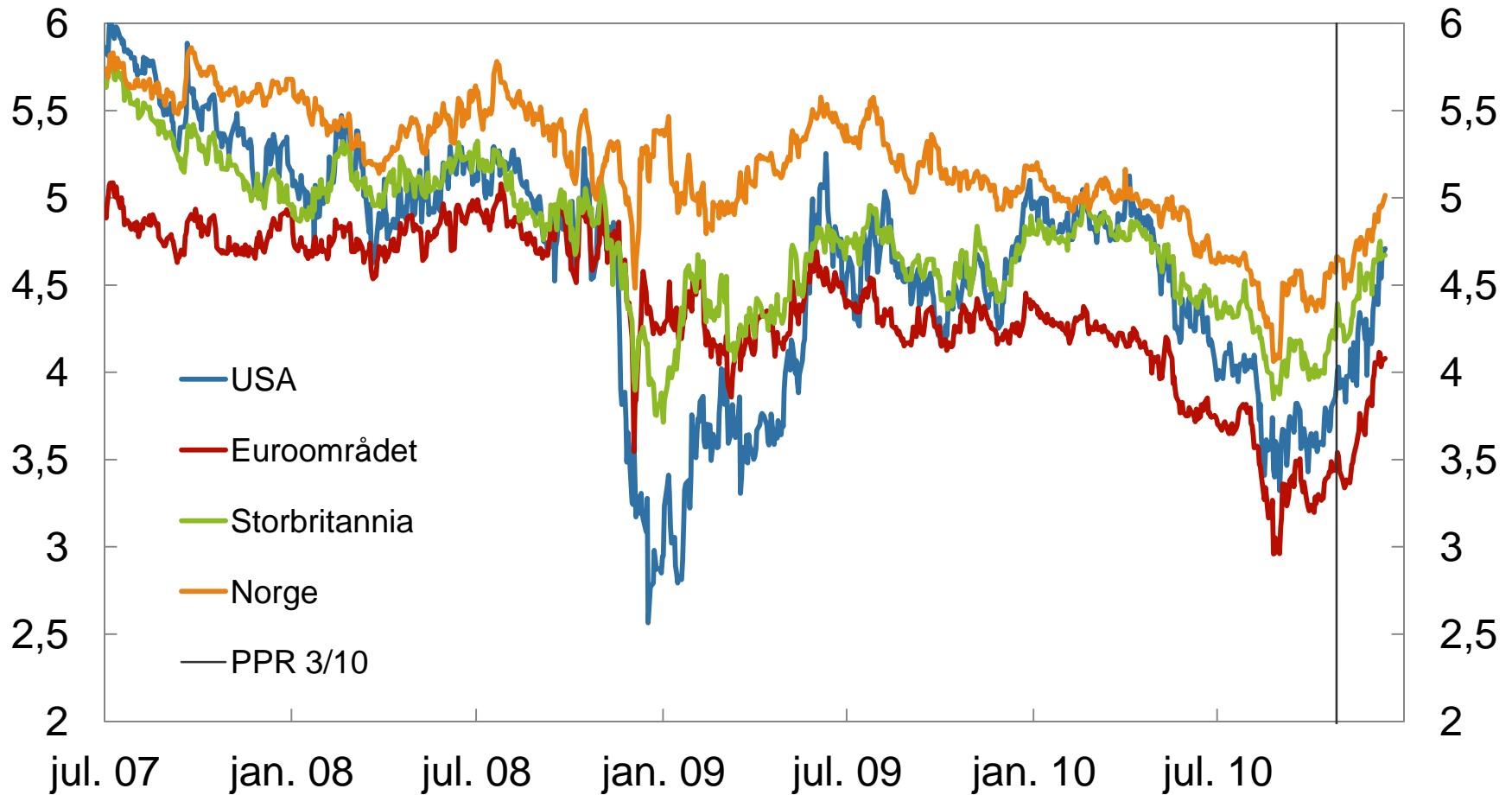
1) Stiplet linje inkluderer Federal Reserves annonserte kjøp av statsobligasjoner

2) Stiplet linje inkluderer bytteordningen

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Langsiktige nominelle fremtidsrenter

5 år om 5 år. Swaprenter. Prosent. 1. juli 2007 – 13. desember 2010

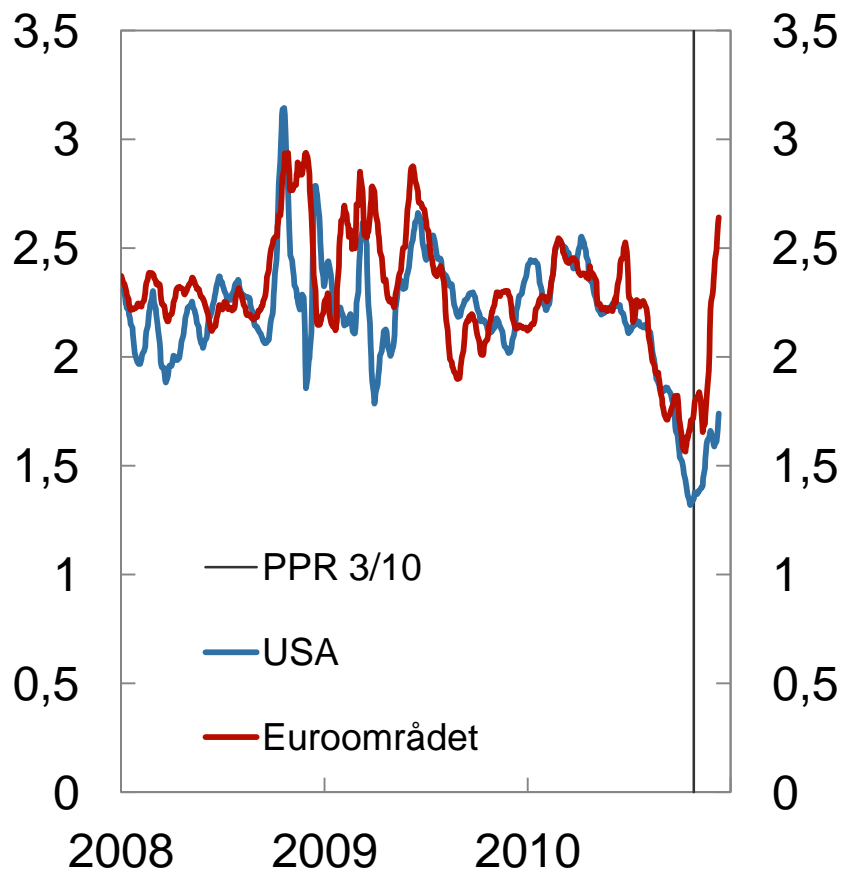
Kilde: Thomson Reuters

Realrenter og langsiktige inflasjonsforventninger¹⁾

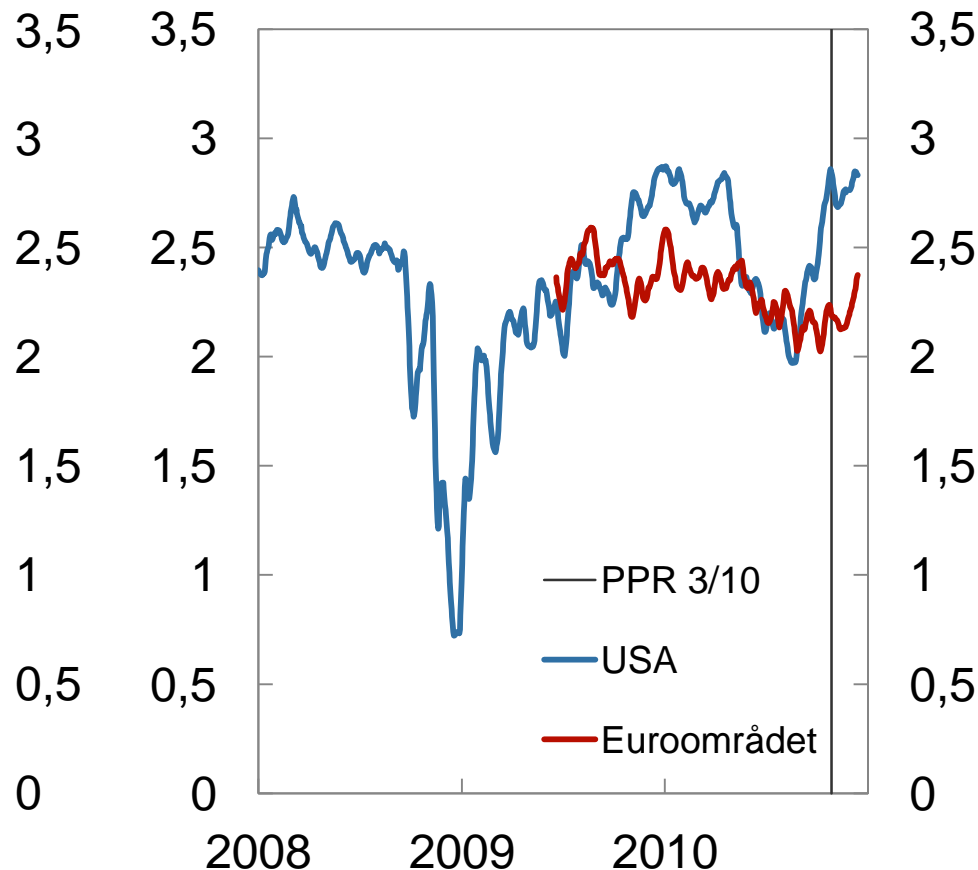
5 år om 5 år. Prosent. 1. januar 2008 – 10. desember 2010

10-dagers glidende gjennomsnitt

Realrenter

Inflasjonsforventninger

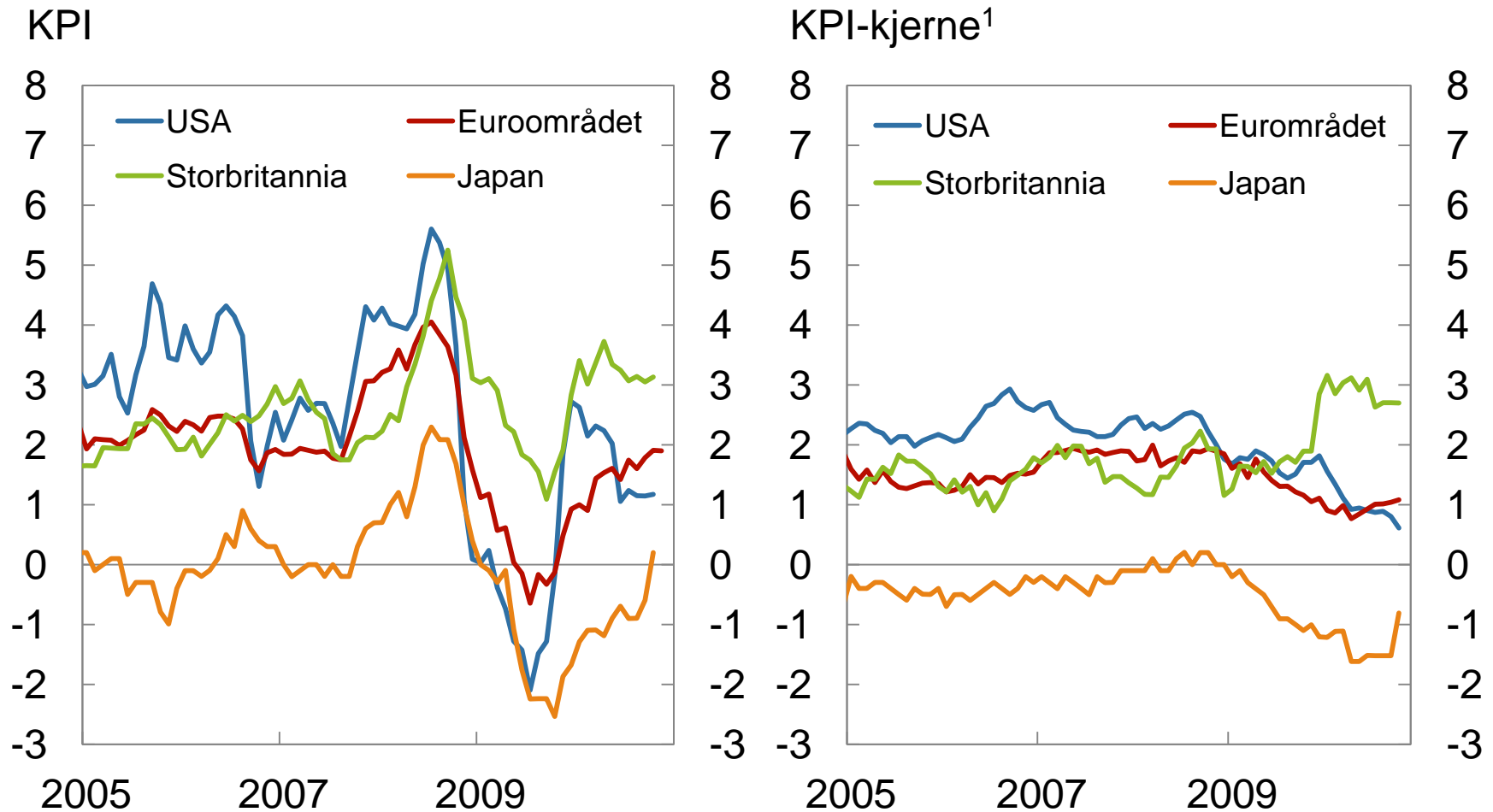

1) Inflasjonsforventninger (break-even inflasjon) avledet fra statspapirmarkedet

Kilder: Thomson Reuters og Bloomberg

Prisutvikling

Tolv måneders vekst. Prosent. Januar 2005 – oktober/november 2010

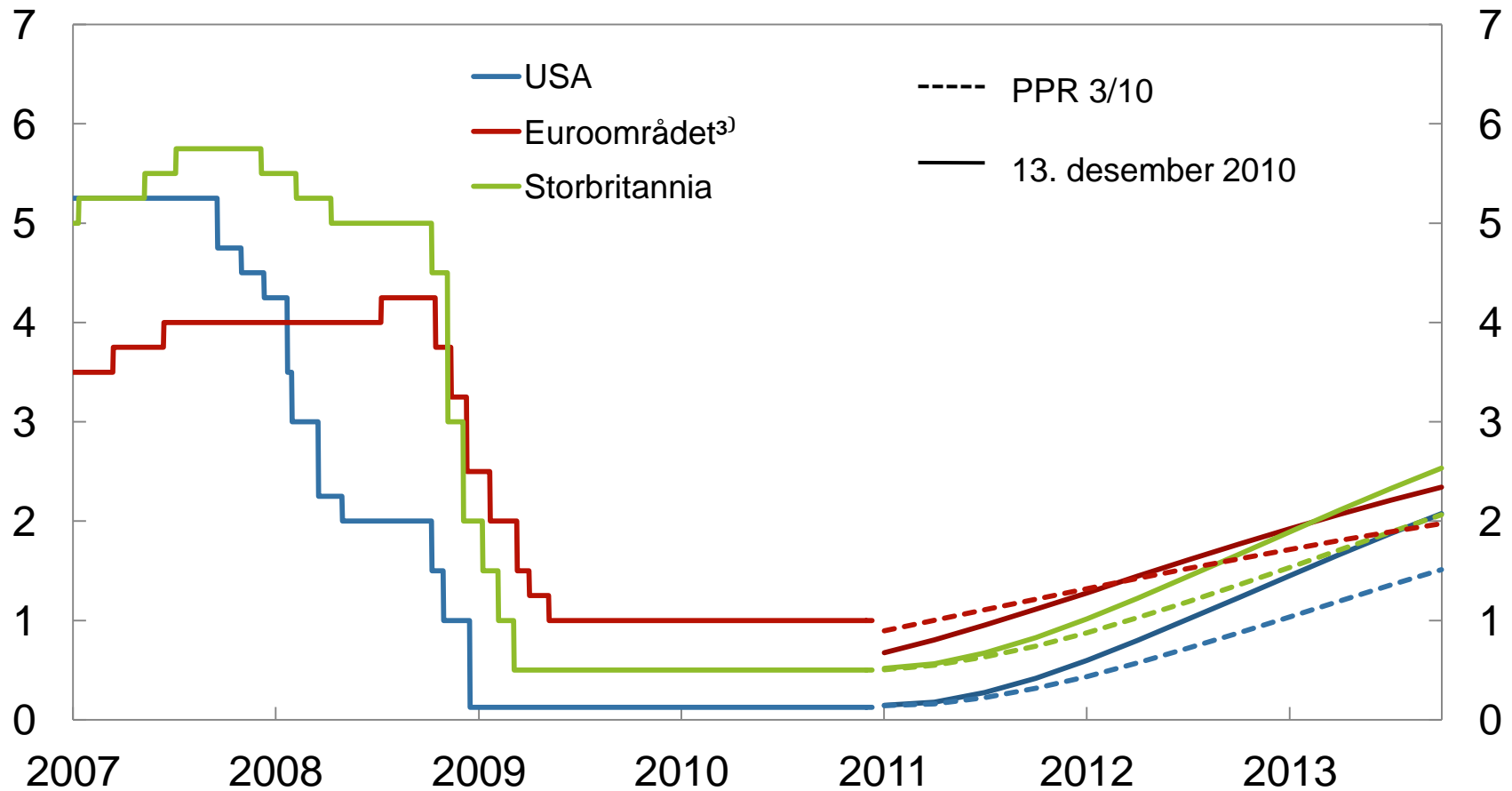

1) KPI/HICP utenom mat og energi for USA og Japan og utenom mat, energi, alkohol og tobakk for euroområdet og Storbritannia

Kilde: Thomson Reuters

Styringsrenter og beregnede terminrenter per 21. oktober og 13. desember 2010¹⁾

Prosent. 1. januar 2007 – 31. desember 2013²⁾

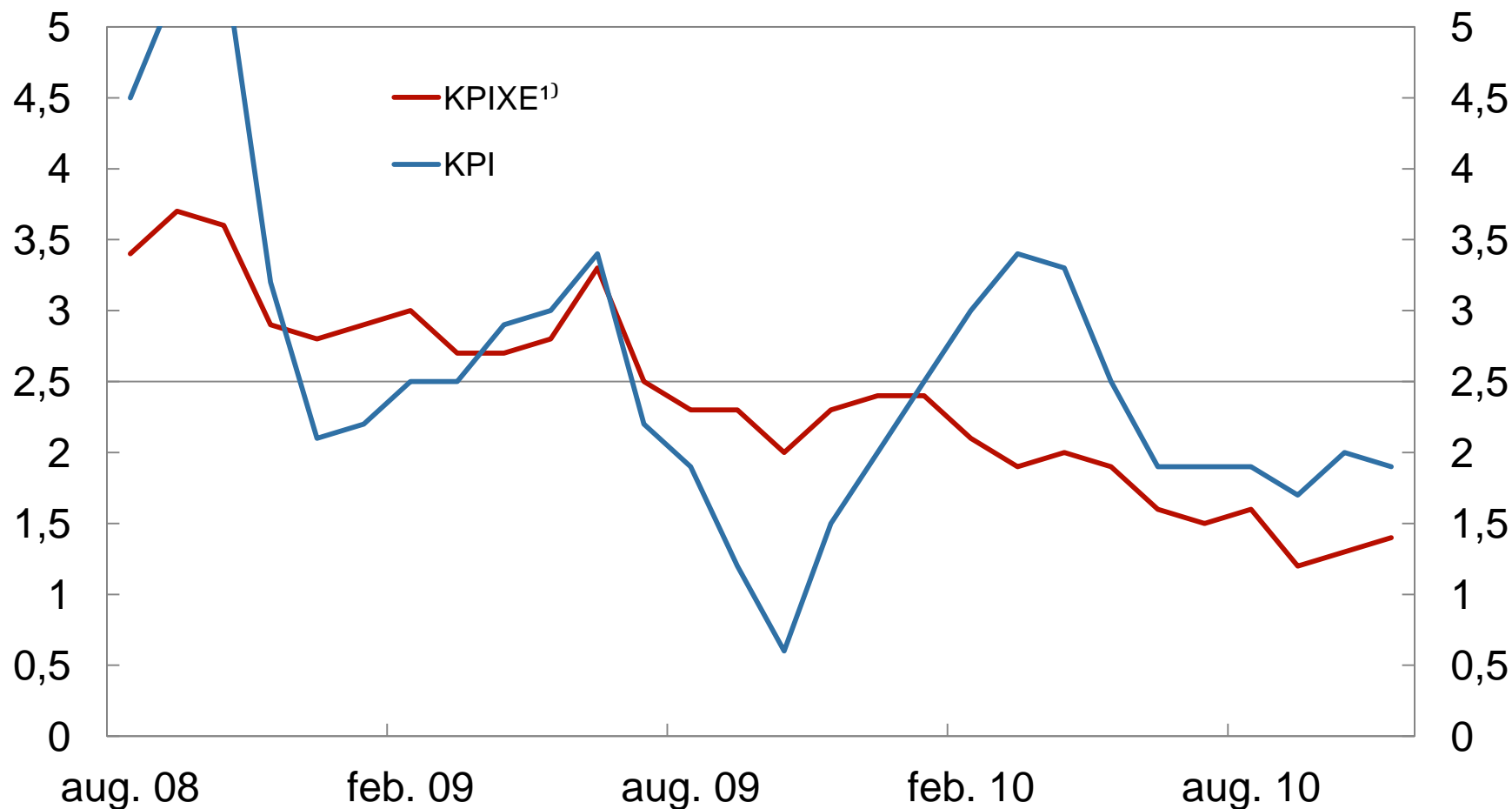

- 1) Terminrentene er basert på Overnight Indexed Swap (OIS) renter
- 2) Dagstall fra 1. januar 2007 og kvartalstall per 13. desember 2010
- 3) EONIA for euroområdet

Kilder: Bloomberg og Norges Bank

Konsumpriser

Tolv månedersvekst. Prosent. August 2008 – november 2010

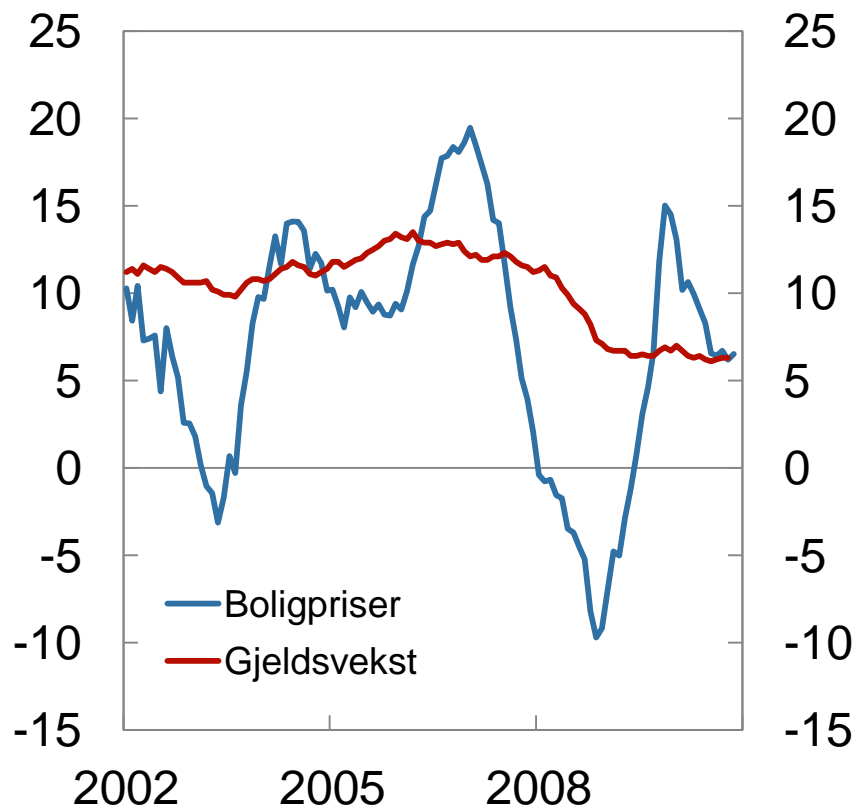
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten midlertidige endringer i energipriser

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

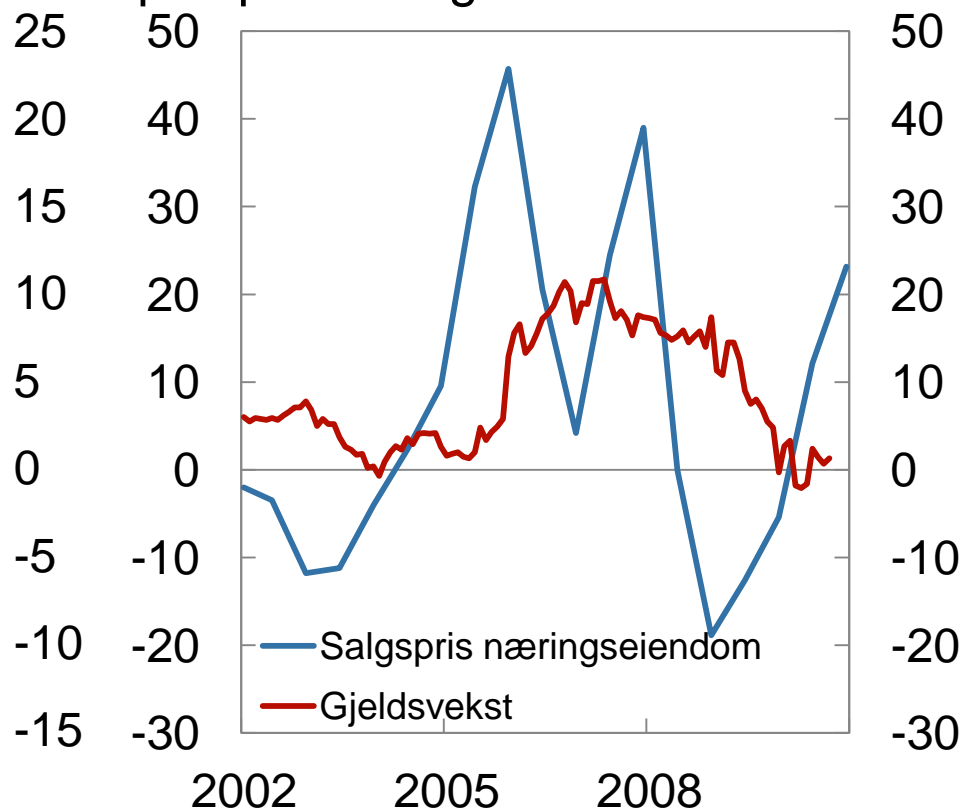
Gjeldsvekst og prisvekst på eiendom

Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2002 – november 2010

Gjeldsvekst til husholdningene¹⁾
og boligprisvekst²⁾

Gjeldsvekst til foretak¹⁾ og vekst i
pris på næringseiendom³⁾

- 1) Husholdninger K2, foretak K3 Fastlands-Norge
- 2) Boligpriser til november. Gjeldsvekst til oktober
- 3) Næringseiendom til og med 2. halvår 2010, K3 til september

Kilder: Statistisk sentralbyrå, OPAK, Eiendomsmeglerbransjen (NEF, EFF, FINN.no og ECON Pöyry), OBOS og Norges Bank

“Jeg tar Norges Bank med en klype salt. De har levert spådommer som ikke har slått til før, de.”
 Fylkesvaraordfører Ellen Solheim, KrF, Rogaland

Renteøkning. Hvilken renteøkning?

Ingen kommer i avisa for å tette huller i asfalten. Men er det så sikkert at en stadig økende lånegjeld vil gi dagens politikere framtidig heder og ære?

KOMMENTAR

FYLKESTINGET: I over ett år har Rogalands fylkespolitikere vært mofromt opptatt av et skolebygg på nye, skolen som i fyr skapte et nytt fortall og resultat. Fylkesordfører tom rodt til en slags seremonimester skaper fortsatt vonst bid i fylkestinget, til de grader at en hel dags debatt om neste års fylkesbudsjett koker ned til en reprise av foranrets krangel: Ny videregående skole eller ikke ny videregående skole på nye.

Før eller siden når også Rogaland brattbakken. Når sant skal sies, står vi nok ved foten av bakken allerede.

AP, VENSTRE, SP OG SV som er kommet i mindretall etter at Ellen Solheim jury, lot dem i stikken og slo seg sammen med Høyre og Rp, beskylder det nye fortallet for økonomisk usansvarighet.

De får svar på litt. For hvor er mindretallets visjoner, spør Ellen Solheim.

Ingen kan beskylde fylkets varaordfører for å manglet visjoner, men det er grunn for å tro at ikke alle Solheims nye politiske visjoner deler dem.

Om Norges banks prognoser for økt rente, gjengitt på bankens hjemmesider og referert i fylkestinget i går, så Ellen Solheim:

«Jeg tar Norges bank med en klype salt. De har levert spådommer som ikke har slått til før, de.»

Ingen i Høyre, et parti som kanskje mest av alt er kjent for økonomisk adferdighet, kommenterte gjensidig tapreste forsvor for å øke fylkets allerede så høye lånegjeld, det betyr imidlertid ikke at Janne Johnsen, erlend Jostad og de andre på Høyre benken like det de har.

I 2015 VIL ROGALAND ha en lånegjeld som tilsvarer mer enn hundre prosent av driftsinntektene.

Det er ikke politikernes ansvar, skal vi tro Høyre. Det vil si, ikke Rogalands politikere. «Vrenger som er skapt i næringskrisen Rogaland blir mindretall av lisian som braker dem på uttømming», står sagthid om mindretallet.

Det er ikke urealistisk å tro at høyresiden skal holde til neste stortingsvalg, spørsmålet er om det er realistisk å tro at en eventuell Høyre-rp-regjering vil tilgodese landets fylkeskommuner med mer penger enn dagens styrebyrå kommunaldelpartement gjør.

OMFORDELING og fattigens fattig eller ikke, kommunenes egen inntektskorpsjon står for lenget tenk det røde lys. Norske kommuner skylder så mye penger at bare en brosjert renteøkning vil bety en milliard i økte utgifter.

Før eller siden når også Rogaland brattbakken. Når sant skal sies, står vi nok ved foten av bakken allerede. Til liss med stavanger som kuttet i tjenesstilbudet til sine annehjggere i går, og Sandnes som har mullet kulle til beome, innokker også fylkeskommunens budsjett kutt som rammer hardt der de tas. Der er knapt forslagene i fortallet og mindretallets alternativet, nullst og hermet er det de videregående skolen som får mindre å rutte med neste år.

NOEN ÅR FRAM i tid, vil kampen hardne til. Hver prosent rentestigning betyr at Rogaland fylkeskommune får 4 millioner kroner mindre til drift av skoler og vedlikehold av veier.

Det kan være vanskelig å forsvare investeringsgjaver med et slikt bakgrunn. Debatton om Rogaland har nå til å bygge enda en skole, for mer enn 100 millioner kroner, handlet da holder ikke i særlig grad om behovet, men om leitet fylket har gitt rime kommuner.

Da er det vel ikke annet å vente, som at de politiske visjonene forsvinner i solrettblende, slik, fra begge lagene.

“Jeg tar Norges Bank med en klype salt. De har levert spådommer som ikke har slått til før, de.”

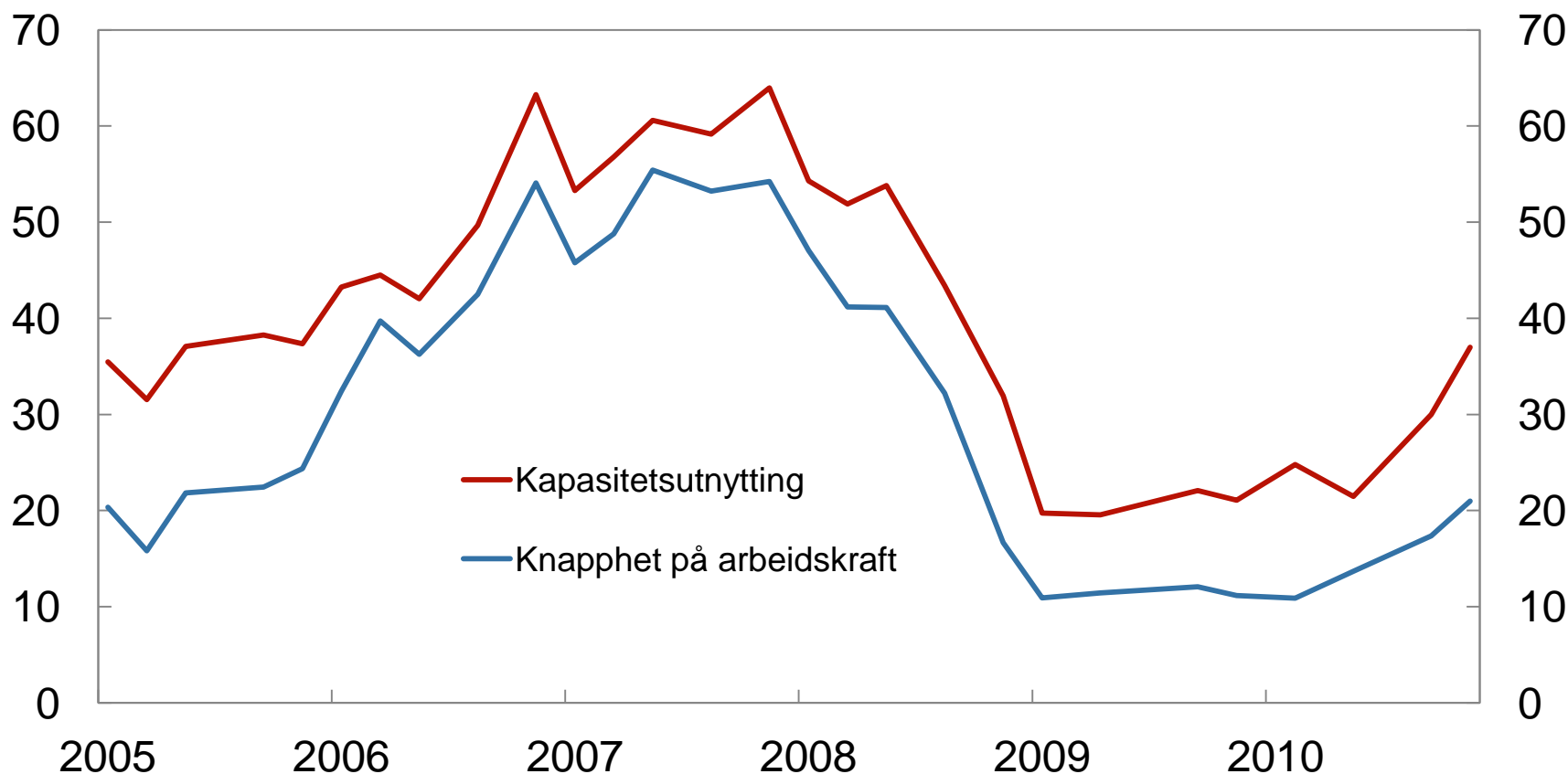
Fylkesvaraordfører Ellen Solheim

Kilde: Stavanger Aftenblad onsdag 8. desember 2010

Regionalt Nettverk. Kapasitetsutnyttning¹⁾ og knapphet på arbeidskraft²⁾

Prosent. Januar 2005 – november 2010

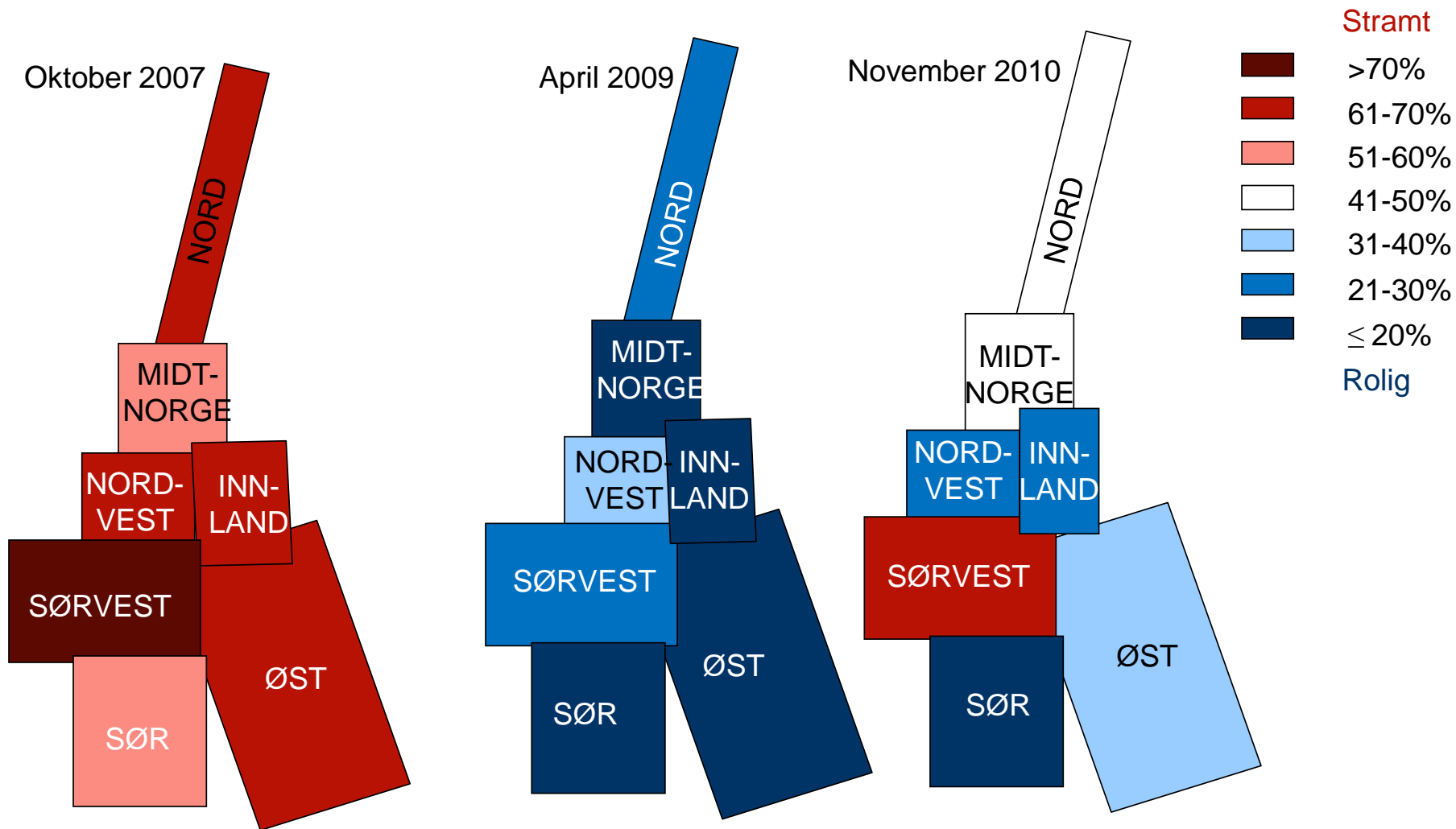
1) Andel av kontaktbedrifter som vil ha noen eller betydelige problemer med å møte en (uventet/ventet) vekst i etterspørselen

2) Andel av kontakter som svarer at tilgangen på arbeidskraft begrenser produksjonen

Kilde: Norges Banks regionale nettverk

Kapasitetsutnyttning

Andel som melder om noen eller betydelige kapasitetsproblemer

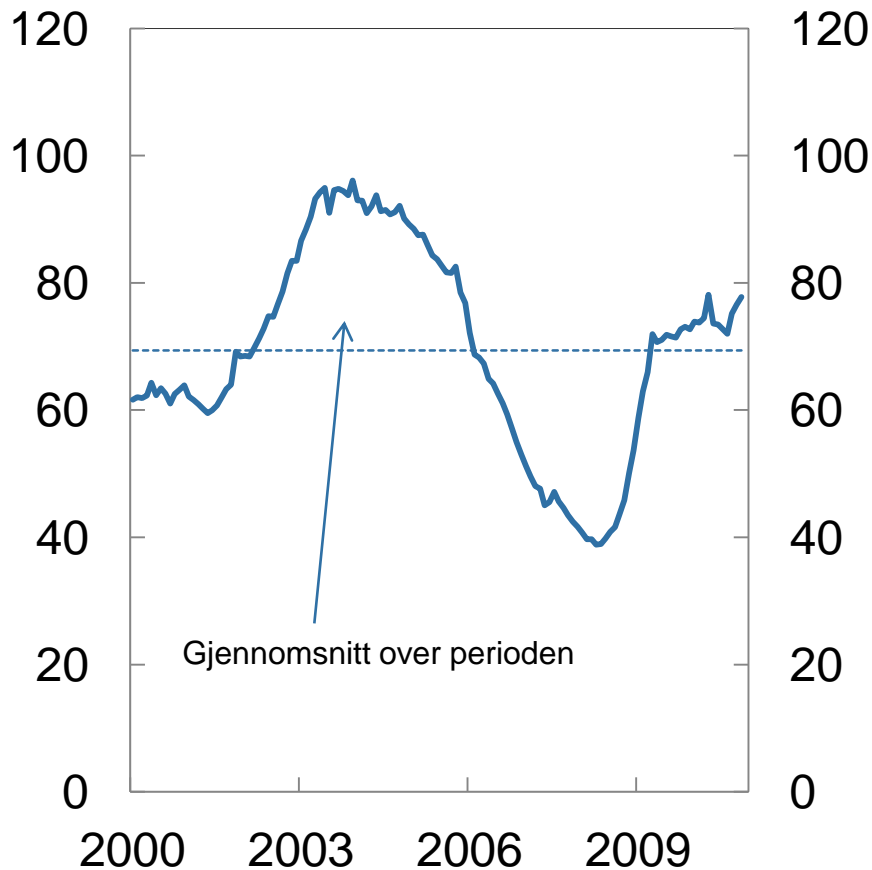

Kilde: Norges Banks regionale nettverk

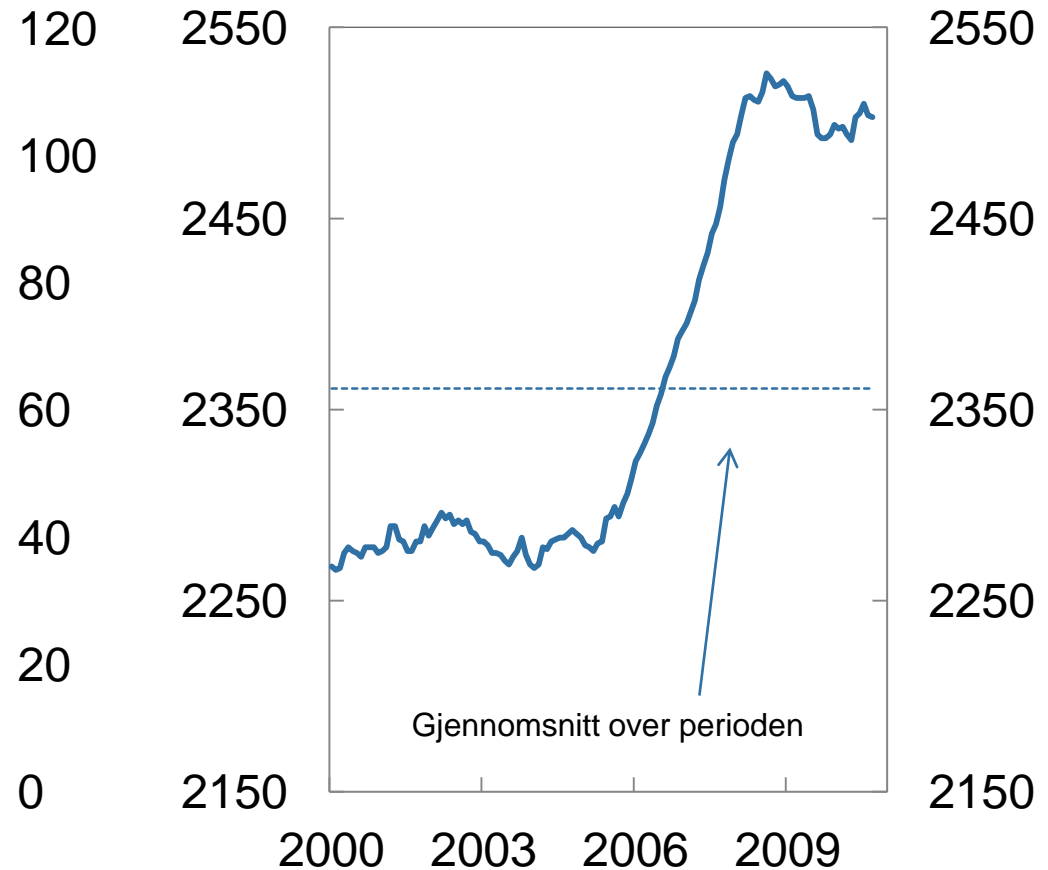
Ledighet og sysselsetting

Antall 1000 personer, sesongjustert. Januar 2000 – november 2010

Registrerte helt ledige

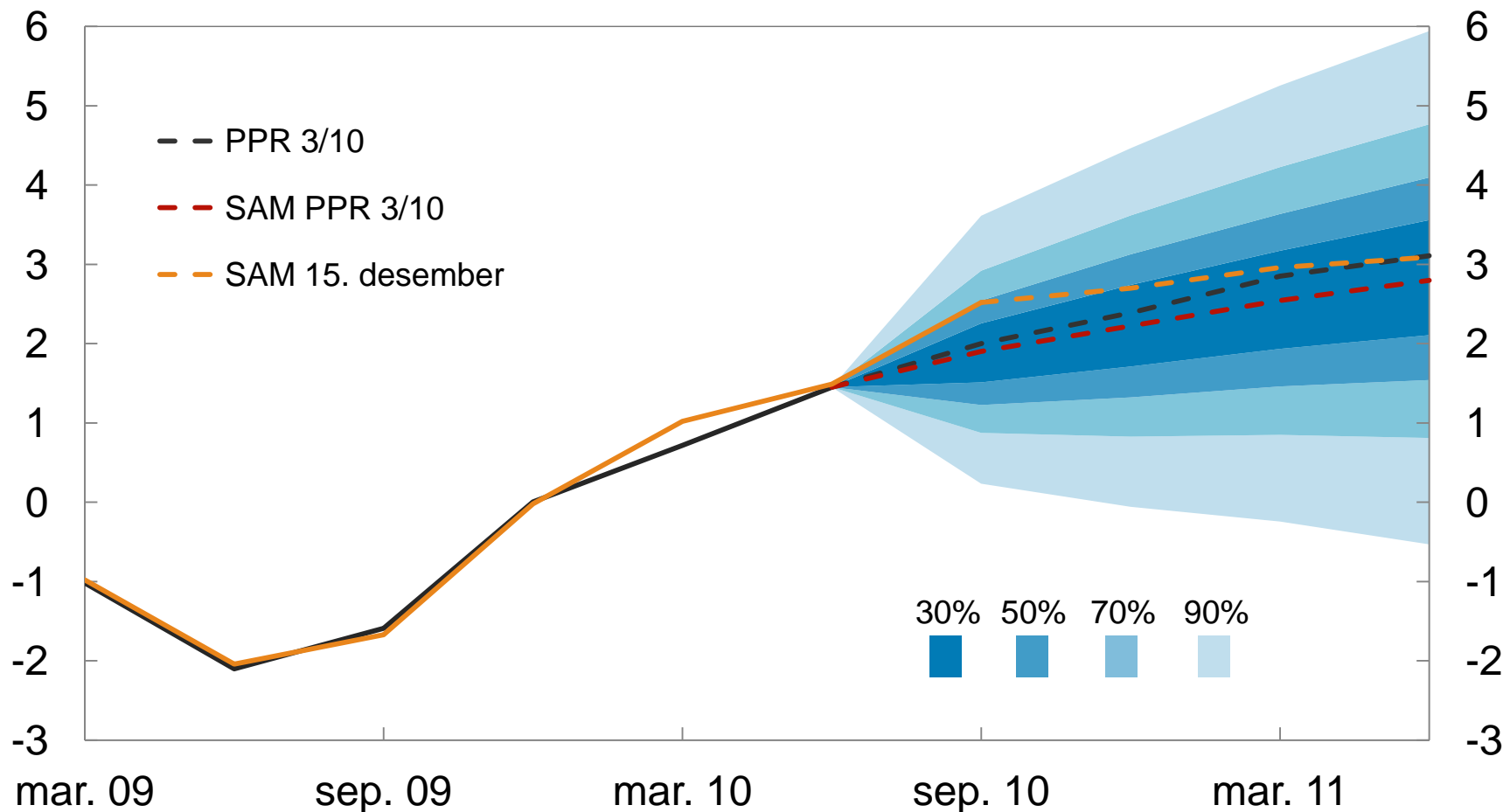
Sysselsetting (AKU)

Kilder: Arbeids- og velferdsetaten (NAV), Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Anslag for BNP for Fastlands-Norge

Fremskrivninger fra SAM¹⁾ med vifte fra PPR 3/10 og SAM per 15. desember 2010²⁾. Sesongjustert. Firekvartalersvekst. Prosent

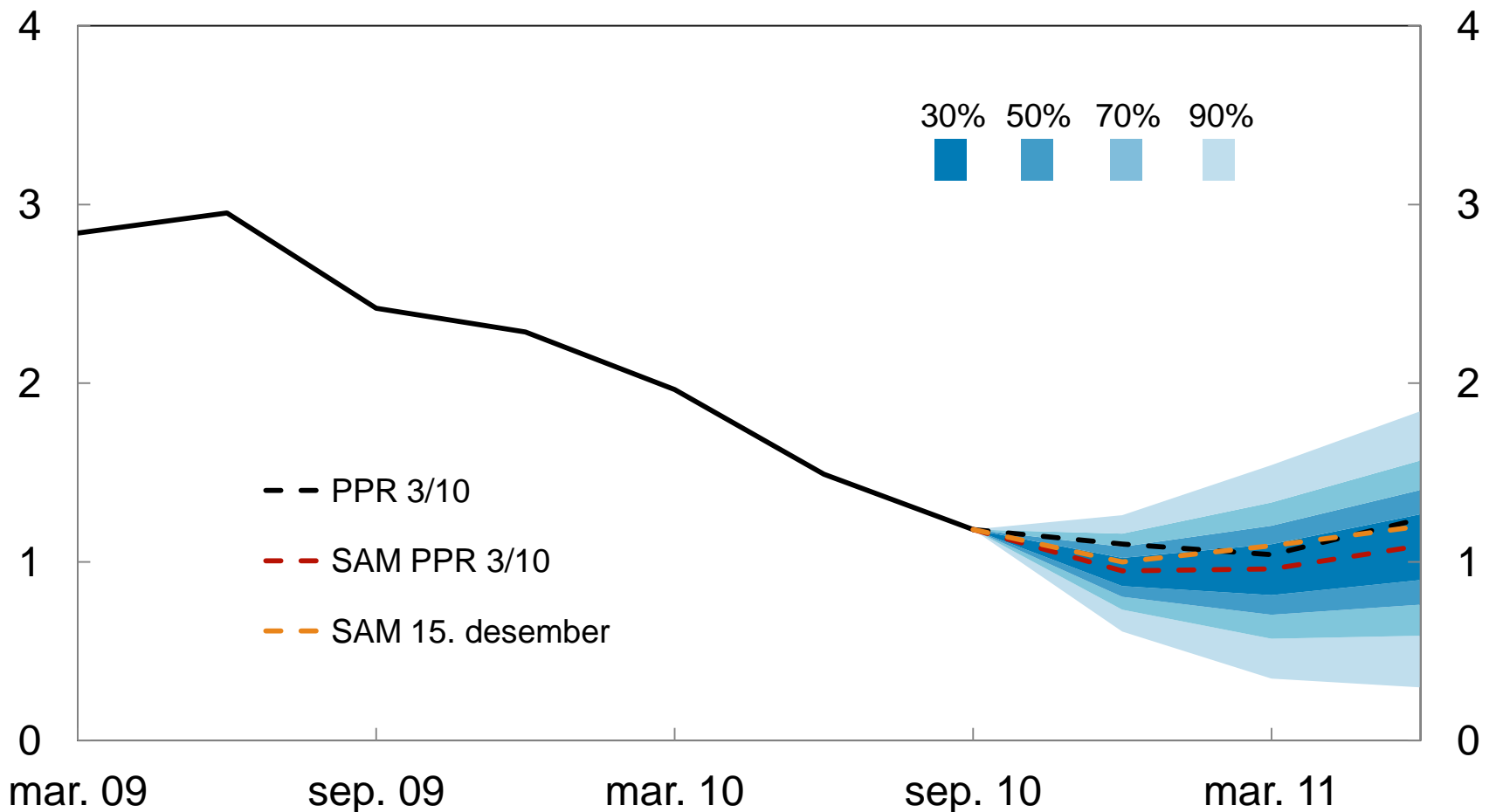

1) System for sammenveining av kortidsmodeller
2) Anslag for 4. kv. 2010 – 2. kv. 2011 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Anslag for KPI-JAE

Fremskrivninger fra SAM¹⁾ med vifte fra PPR 3/10 og SAM per 15. desember 2010²⁾. Sesongjustert. Firekvartalersvekst. Prosent

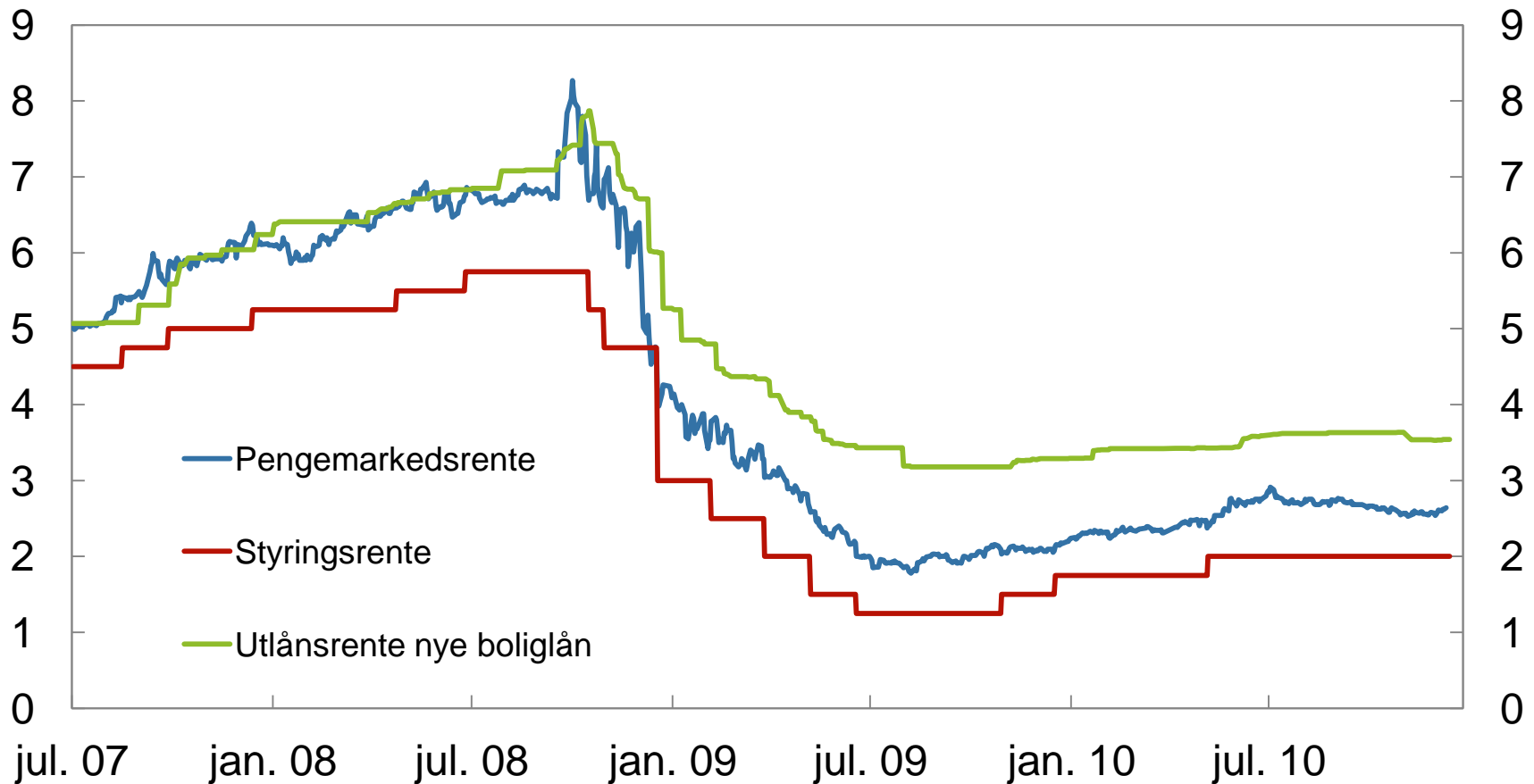

1) System for sammenveining av kortidsmodeller
2) Anslag for 4. kv. 2010 – 2. kv. 2011 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Styringsrente, pengemarkedsrente¹⁾ og vektet utlånsrente fra bankene på nye boliglån²⁾

Prosent. 1. juli 2007 – 13. desember 2010

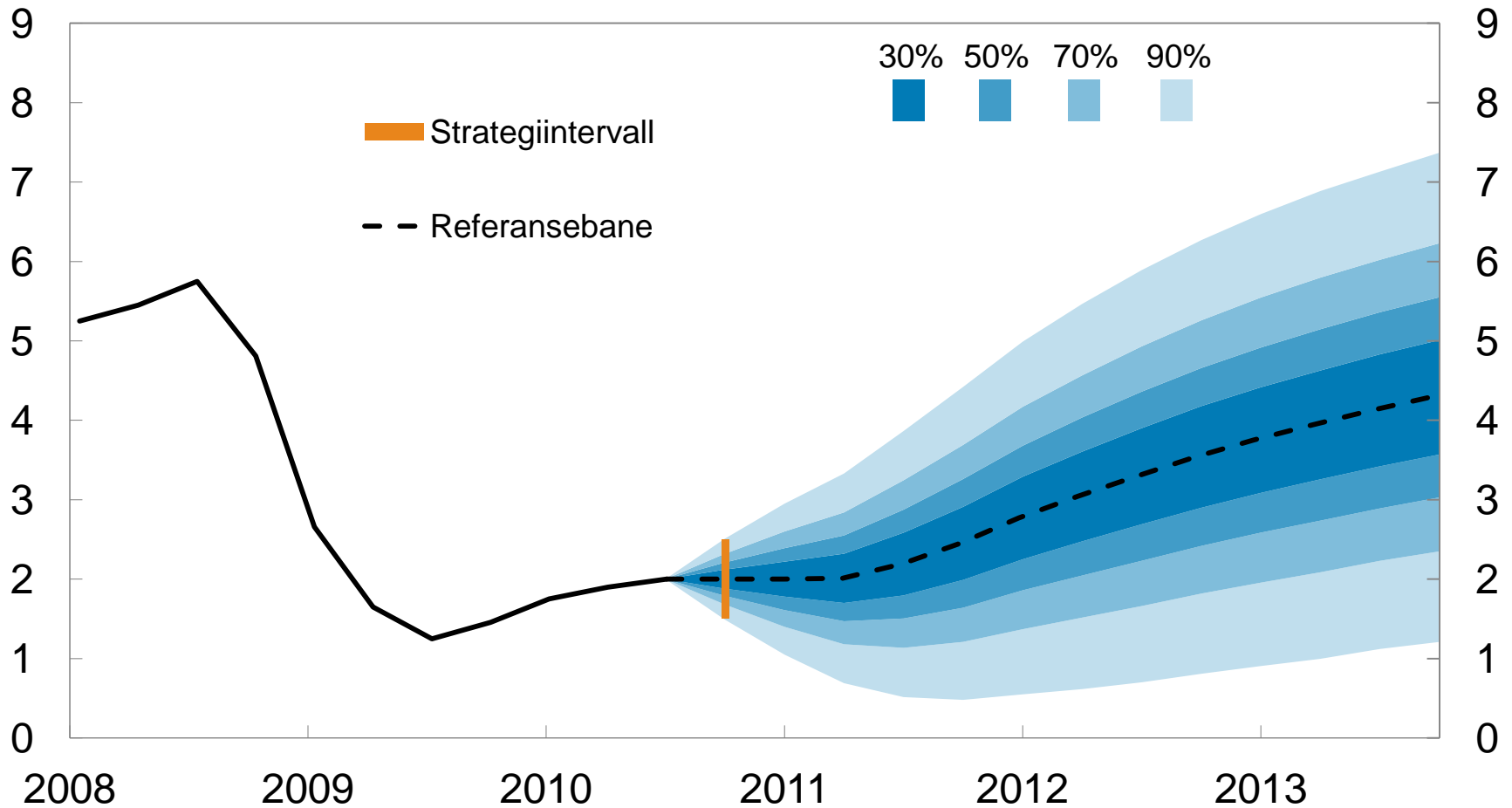
1) Tremåneders NIBOR (effektiv)

2) Renter på nye boliglån på 1 million kroner innenfor 60 prosent av kjøpesum med flytende rente. Tall for de 20 største bankene, vektet etter markedsandeler

Kilder: Norsk familieøkonomi AS, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Norges Banks styringsrente

Styringsrenten. Prosent. 1. kvartal 2008 – 4. kvartal 2013

Kilde: Norges Bank

Hovedstyret

15. desember 2010